

kwartaaloverzicht
binnenlandse veiligheidsdienst

3^e kwartaal 1979

KWARTAALOVERZICHT

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

3e KWARTAAL 1979

INDEX KWARTAALOVERZICHT 3e KWARTAAL 1979

I. ACTIVITEITEN VAN BUITENLANDSE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN

Illegaal arbeidende Polen in Nederland, een groeiend probleem?
Overzee-Chinezen in Nederland

II. ANTI-DEMOCRATISCHE STROMINGEN

Détente in Sowjetrussische opvattingen
De Internationale Estafette tegen de kernwapenwedloop
De havenstakingen

III. MINDERHEDEN - ACTIVISME - TERRORISME

Het Rood Verzetsfront
Molukkers: Recente ontwikkelingen

ILLEGAAL ARBEIDENDE POLEN IN NEDERLAND, EEN GROEIEND PROBLEEM?

In het Leidsch Dagblad van 30 augustus j.l. verscheen een artikel met als kop "Minder illegale gastarbeiders bij kwekers in de bollenstreek". Hierin werd betoogd dat veel minder bollenkwekers het dit jaar hebben aangedurfd buitenlanders in dienst te nemen, die niet over een geldige werkvergunning beschikken.

De politiekorpsen van Hillegom, Noordwijkerhout, Sassenheim, Rijnsburg, Lisse en Noordwijk hebben dit jaar, vergeleken met 1978, aanzienlijk minder illegalen de grens overgezet. De politie vermoedt dat de bollenbedrijven voorzichtig zijn geworden, omdat er in het verleden vrij hoge boetes werden uitgedeeld als bij een kweker buitenlanders werden aangetroffen die geen geldige papieren konden tonen. Bovendien is het ministerie van Buitenlandse Zaken "zuiniger" geworden met het verstrekken van visa. In totaal hebben de zes politiekorpsen tussen de twintig en dertig illegale buitenlanders naar huis gestuurd. Vorig jaar lag dit aantal beduidend hoger.

De grote vraag naar seizoenarbeiders in met name de bollenstreek en het Westland en de zich minder gunstig ontwikkelende economieën in de Oostblokstaten hebben in het recente verleden geleid tot een relatief groot aanbod van met name Poolse tijdelijke arbeidskrachten.

Het betreft hier vooral (maar niet uitsluitend) Poolse studenten die de door hen verdiende Westerse valuta omzetten in goederen die in Polen vaak weer met soms grote winsten van de hand worden gedaan.

Vooral in het jaar 1978 werd duidelijk dat het aantal Polen dat Nederland in de zomer bezocht in vergelijking met voorgaande jaren opvallend groter was geworden.

De arbeid die deze Polen in Nederland verrichten is illegaal daar gebleken is dat zowel door de Nederlandse werkgevers als door de Poolse werknemers in genen dele werd en wordt voldaan aan de eisen die de Nederlandse wet stelt. Visa blijken reeds lang ongeldig, arbeidsvergunningen ontbreken meestal terwijl een en ander zich uit fiscaal oogpunt al helemaal aan elke waarneming onttrekt.

In hoeverre wordt men hier geconfronteerd met een situatie die ook vanuit de optiek der BVD problemen met zich meebrengt?

Hoewel het hierboven aangehaalde krantenartikel aanleiding geeft tot de veronderstelling dat er kennelijk sprake is van een keer ten goede, heeft de praktijk der laatste maanden uitgewezen dat in de problematiek van de illegale arbeid door Polen eerder het tegendeel waar lijkt te zijn. Duidelijk is, dat de activiteiten van de genoemde politiekorpsen alsmede de door het Directoraat Generaal der Arbeidsvoorziening gefinstigeerde opstelling der Arbeidsbureau's in deze

- althans tot op zekere hoogte - hun uitwerking niet hebben gemist. Bij het aantrekken van illegale arbeidskrachten is men voorzichtiger geworden en betoont men enige terughoudendheid. Indien mogelijk geeft men de voorkeur aan indienstneming van EEG-onderdanen voor wie het vergunningenbeleid uiteraard ruimer is. Daar echter de onevenwichtige situatie op de seizoenarbeidsmarkt niet gewijzigd is en de feitelijke oorzaak van het probleem derhalve is blijven bestaan, moest geconstateerd worden dat men zich van zowel werknemers- als werkgeverszijde heeft aangepast aan de strengere controles van overheidswege. Leek tot en met vorig jaar het aanbod der Poolse arbeidskrachten vooral geconcentreerd op het Westen des lands, thans is er sprake van een duidelijke spreiding.

Onlangs bleek dat alleen al bij één landbouwproducten verwerkende fabriek in Noord Brabant achtentwintig Poolse studenten illegaal werkzaam waren. Opvallend hierbij was dat de fabriek rechtstreeks in Poolse kranten personeelsadvertenties had geplaatst. Aanwijzingen werden tevens verkregen dat ook in Zeeland door personen van Poolse nationaliteit illegale seizoenarbeid werd verricht in de toeristenindustrie.

Onderzoek bij de bloembollenkwekers zelf bracht aan het licht dat zij weliswaar voorzichtiger waren geworden doch nog - noodgedwongen - illegale Poolse arbeidskrachten in dienst hadden. Kampeerden deze Polen voorheen op terreinen van de kwekers, thans slaan zij hun tenten op op de officiële campings waar zulks, uiteraard, niet opvalt.

Hoewel uit het voorgaande moge blijken dat er nog steeds sprake is van de aanwezigheid van Polen die in Nederland illegaal arbeid verrichten en/of verblijf houden is quantificering hiervan praktisch onmogelijk. Het vooraangaande in aanmerking genomen alsmede overwegende dat:

- de RP Schiphol het terugzenden van personen van Poolse nationaliteit die zonder retourticket en enig middel van bestaan, zonder zelfs een geldig visum Nederland pogen binnen te komen als een routinematige aangelegenheid is gaan beschouwen,
 - het afgelopen seizoen er tientallen Poolse auto's op de Nederlandse wegen konden worden gesignaleerd,
 - een Poolse vrouw werd aangehouden bij wie werd vastgesteld dat zij niet minder dan zeven Poolse paspoorten in haar bezit had,
(Mogelijk lag het in haar bedoeling om ten behoeve van de feitelijke eigenaars van deze paspoorten de Nederlandse visa buitenslands te doen verlengen),
 - via België vele Polen illegaal Nederland binnenkomen,
- mag voorzichtig gesteld worden dat per seizoen enige honderden Polen illegaal in Nederland verblijven.

Dat de praktisch oncontroleerbare aanwezigheid in Nederland van zulk een aanzienlijk contingent Polen voor de Poolse inlichtingendiensten mogelijkheden biedt om inlichtingenactiviteiten te (doen) ontplooiën behoeft nauwelijks enig betoog. Gezien het huidige niveau van de activiteiten der Poolse inlichtingen- en veiligheidsdiensten contra Nederland moet welhaast worden aangenomen dat men van deze mogelijkheden ook daadwerkelijk gebruik maakt. Vermeld dient hierbij te worden dat tot op heden nog geen concrete bewijzen van zulke inlichtingenactiviteiten konden worden verkregen.

Echter: - contacten zijn gesignaleerd tussen hier te lande verblijvende (en werkende?) Poolse touristen en bemanningen van Poolse jachten, van Amsterdam via het Noordhollands kanaal op weg naar de marinehaven van Den Helder;

- vastgesteld is dat een in een zeer kwetsbare functie werkzame marineman een aantal malen werd gevolgd van zijn woonplaats naar zijn werk door dezelfde Poolse auto die enige dagen tevoren was waargenomen in de nabijheid van een belangrijk marinetechnisch bedrijf. (Dat de liefvallige lifsters die de betrokken jeugdige marineman enige dagen later in de nabijheid van zijn werk oppikte, in de bloembollen werkzame Poolse studentes bleken te zijn zal toeval zijn geweest);

- recentelijk is geconstateerd dat hier te lande gearriveerde Poolse vluchtelingen, maar ook Poolse vakantiegangers, door eigen hier tijdelijk verblijvende landgenoten zodanig werden geïntimideerd dat zij, kennelijk uit angst, weer naar hun vaderland terugkeerden. In geen dezer gevallen van intimidatie was bij de bedrivers ervan een persoonlijk belang aanwezig zodat rekening moet worden gehouden met de mogelijkheid dat een en ander op verzoek van anderen geschiedde.

Illegaal arbeidende Polen in Nederland, een groeiend probleem? Het lijkt er op.

OVERZEE-CHINEZEN IN NEDERLAND

Sinds enkele jaren neemt de belangstelling voor hetgeen omgaat in de Chinese gemeenschappen in het Westen toe, vooral doordat daarin na MAO's dood meer beweging is gekomen. Beweging betekent problemen, soms van actuele aard, soms verwacht voor de toekomst. Teneinde deze beter te kunnen plaatsen volgt hieronder een beschouwing over de Chinese gemeenschap in Nederland.

Inleiding

Sinds 1918 --meer dan zestig jaar-- huisvest Nederland een zich gestaag uitbreidende groep "personen van Chinese landaard". Ging het in de twintiger jaren nog om betrekkelijk kleine groepen mensen die een rustig, onopvallend, karig bestaan leidden aan de periferie van onze maatschappij, nu spreken we over een gemeenschap van Chinezen, die, samengesteld uit vele deelgemeenschappen en groeperingen, volgens een schatting van Chinese zijde + 16.000 legaal in Nederland verblijvende personen omvat; hierbij niet gerekend personen van Chinese landaard met Nederlandse of Indonesische nationaliteit. Het aantal illegaal in Nederland verblijvende Chinezen is uiteraard onbekend maar belooft hoogstwaarschijnlijk enkele duizenden.

In dit artikel zullen die groeperingen van Chinezen belicht worden die zich cultureel en/of politiek tot de Volksrepubliek China bekennen. Het is echter onmogelijk zich daarvan een evenwichtig beeld te vormen zonder eerst -- in vogelvlucht -- de hele Chinese gemeenschap in Nederland in ogenschouw te nemen. Daartoe moge het volgende dienen.

Ontwikkeling van de Chinese gemeenschap sinds 1918

Eerste periode: 1918-- 1929.

Chinese gemeenschappen ontstonden na 1918 het eerst in Amsterdam en Rotterdam ^{*)}. Zij bestonden voornamelijk uit Chinees personeel van Nederlandse scheepvaartmaatschappijen, die, wanneer ze aan wal waren, in door Chinezen gerunde logementen annex eet- en gokhuisjes verbleven. Meestal waren ze afkomstig uit de Chinese provincies Kanton en Fukien.

*) Zie: Allochtonen in Nederland, Hoofdstuk 9: Chinezen, uitgave Ministerie van CRM, Den Haag 1971.

Tweede periode: 1929 - 1940.

Door de crisis van 1929 en de omschakeling van kolen naar olie liep het aantal arbeidsplaatsen voor Chinezen op de Nederlandse schepen sterk terug. Tegen het eind van de twintiger jaren kwamen ook de eerste Chinezen uit de provincie Chekiang naar Nederland. Dit waren veelal marskramers, waarvan sommigen er in slaagden een klein winkeltje te openen. Bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog waren in Nederland ongeveer 1000 Chinezen woonachtig, vooral geconcentreerd in Amsterdam (Binnen Bantammerstraat) en Rotterdam (Katendrecht). Op Nederlandse schepen waren nog eens 1000 personen werkzaam.

Derde periode: 1940 - 1960.

Het min of meer gedwongen verblijf in Nederland gedurende de Tweede Wereldoorlog had tot gevolg, dat een groep Chinezen zich daarna permanent wenste te vestigen. Aangezien het voor het overgrote deel om mannen ging en velen al samenwoonden met Nederlandse vrouwen, begon het aantal gemengde huwelijken te stijgen en kregen steeds meer Chinezen belangstelling voor een vaste werkring. Na de oorlog begon het Chinese restaurantwezen een steeds grotere vlucht te nemen, zo zelfs dat tegen het begin van de zestiger jaren een nieuwe groep Chinezen naar Nederland kwam: Chinezen uit Hongkong, aangeworven om in de restaurants te gaan werken, gevolgd door Chinezen uit Singapore. Tegelijkertijd nam het aantal illegaal in Nederland verblijvende Chinezen steeds meer toe, toen de autoriteiten trachtten de Chinese immigratie te beperken.

Vierde periode: 1960 - heden.

Deze ontwikkeling, begonnen rond 1960, heeft zich sindsdien steeds sneller doorgezet. Waren er in 1965 in Nederland al meer dan 350 Chinese restaurants, volgens een (onvolledige) lijst van de Kamer van Koophandel waren het er in 1978 reeds meer dan 1000. Bedroeg in 1965 het aantal Chinezen 1799, volgens een opgave van de Vreemdelingendienst verbleven er medio 1976 in Nederland 11.197 Chinezen, afkomstig uit de Volksrepubliek China, Taiwan, Hongkong, Maleisië en Singapore. (Hierbij zijn dus de illegaal in Nederland verblijvende personen van Chinese landaard niet meegerekend). Volgens een schatting van Chinese zijde zou het aantal legaal in Nederland verblijvende Chinezen momenteel + 16.000 bedragen.

Naast het succes van het Chinese restaurantwezen zijn er in deze periode

nog drie oorzaken aan te wijzen die het aantal Chinezen in Nederland hebben doen toenemen.

- Het einde van de oorlog in Vietnam was er de oorzaak van dat de heroïnehandel zich op Europa ging concentreren. Amsterdam begon daarin een belangrijke plaats in te nemen. Vele Chinezen uit Zuidoost-Azië waren hierbij betrokken en hun organisaties vestigden zich in Amsterdam en andere plaatsen in Nederland. Dit is ook het begin van de grote Chinese criminaliteit.
- De onafhankelijkheid van Suriname bracht een nieuwe groep Chinezen naar Nederland.
- Als gevolg van een meer liberale politiek van Peking na de dood van MAO kwamen er ook grotere aantallen Chinezen uit de Volksrepubliek - legaal en illegaal - Nederland binnen.

Zoals vermeld verblijven er + 16.000 Chinezen legaal in Nederland en enige duizenden illegaal. Een duidelijker beeld van deze groep ontstaat wanneer ze ontleed wordt in deel-groepen naar herkomst, taal en identiteitspapieren.

Verdeling naar herkomst

- a. Ongeveer 20% van de in Nederland verblijvende Chinezen komt uit de provincie Chekiang en wel uit het district Wenchow. Hun aantal neemt sterk toe.
- b. Ongeveer 60% van de in Nederland verblijvende Chinezen komt uit Hongkong, het Ta-p'eng district in de provincie Kwantung en de Hakka-streek in de provincie Kwantung.
- c. Ongeveer 15% is afkomstig uit Maleisië en Singapore.
- d. De overige Chinezen (+ 5%) zijn afkomstig uit o.m. Fukien, Taiwan, Shantung, Suriname en Irian Barat (W.-Nieuw Guinea).
- e. N.B.: De uit Indonesië afkomstige zg. Peranakan-Chinezen worden als een aparte groep behandeld. Zie verder in dit artikel.

Verdeling naar de gesproken taal/dialect

Naast het Algemeen Beschaafd Chinees (Mandarijns), wat door de meeste Chinezen wel verstaan maar slechts door een zeer klein gedeelte als dagelijkse taal gesproken wordt, zijn de belangrijkste dialecten zoals die in Nederland gesproken worden:

1. het Kantonnees: door Chinezen afkomstig uit Hongkong en de provincie Kanton.
2. het Hakka : door Chinezen uit het Hakka-district en ook door die uit Suriname en Irian Barat.

3. het Chekiang : speciaal het dialect gesproken in het Wenchow-district
(Chingtien).

4. De Fukien-, Shantung- en Shanghai-dialecten.

Verdeling naar identiteitspapieren/paspoorten

De Overzee-Chinezen kunnen wat dit betreft verdeeld worden als volgt:

- Chinezen met CVR-paspoorten (+ 25%);
- Chinezen met Taiwan-paspoorten;
- Chinezen met Hongkong-Britse paspoorten;
- Chinezen met Hongkong Identiteitskaarten (C.I.);
- Chinezen met Nederlandse Vreemdelingenpaspoorten;
- Chinezen met Singapore-paspoorten;
- Chinezen met Maleisische paspoorten;
- Chinezen met paspoorten van een ander land.

Peranakan-Chinezen

Een groep Personen van Chinese landaard die tot nu toe buiten beschouwing is gebleven, betreft z.g. "Peranakan"-Chinezen, d.w.z. Chinezen waarvan de ouders in het toenmalige Nederlands-Indië geboren zijn. Na de onafhankelijkheid van Indonesië is daarvan een grote groep naar Nederland gekomen. Zij hebben meestal een uitstekende - westerse - opvoeding genoten, spreken vaak geen Chinees meer en hebben zich goed aan de Nederlandse samenleving aangepast. Onder hen bevindt zich een opmerkelijk groot aantal academici, huisartsen, specialisten, apothekers, tandartsen en ingenieurs. Verreweg de meesten hebben de Nederlandse nationaliteit. Rond 1965, toen vanwege de anti-Chinese beweging in Indonesië vele Chinezen een veilig heenkomen in het buitenland zochten, is de groep Peranakans in ons land versterkt met een nieuw contingent. Anderen zijn in die tijd naar de CVR of Taiwan gevlucht.

Sinds 1965 trachten regelmatig, in eerste instantie naar China gevluchte Peranakans zich bij hun familie en kennissen in Nederland te voegen.

De Volksrepubliek China en de in Nederland woonachtige Chinezen

Zoals reeds is opgemerkt handelt deze beschouwing hoofdzakelijk over die groeperingen van Chinezen die cultureel en/of politiek gebonden zijn aan de Volksrepubliek China en derhalve vallen onder de "zorg en belangstelling" van de Chinese diplomatieke vertegenwoordiging in Den Haag. Deze "zorg en belangstelling" voor landgenoten is de hoofdopdracht van de Consulaire Afdeling van de Chinese Ambassade.

Onder "landgenoten" worden die Chinezen verstaan die administratief onder Peking vallen. Chinezen met een ander paspoort dan van de Volksrepubliek China, Taiwan of Hongkong worden beschouwd als niet-Chinezen (buitenlanders).

Gezien het Chinese standpunt inzake Hongkong en Taiwan (namelijk dat deze gebieden deel uitmaken van China en elk probleem in dit verband een binnenlands probleem is) worden Hongkong- en Taiwan-Chinezen beschouwd als "volle" Chinezen, waarvan de status "nog niet helemaal" genormaliseerd is.

Dit houdt echter niet in, dat er vanuit China geen belangstelling zou bestaan voor ethnische Chinezen die niet onder de term "landgenoten" vallen zoals boven beschreven. In zoverre personen van Chinese landaard een bedreiging zouden kunnen vormen voor China (zoals bijvoorbeeld in Nederland verblijvende aanhangers van de KUOMINTANG) of in zoverre zij een bijdrage zouden kunnen leveren aan de opbouw van het moderne China, genieten zij wel degelijk de belangstelling van de Chinese autoriteiten.

We kunnen derhalve de taak van de Consulaire Afdeling van de Chinese Vertegenwoordiging t.a.v. Chinese groeperingen, naar twee aspecten beoordelen nl. een administratief en een politiek aspect.

Administratief

Ten behoeve van de in Nederland verblijvende "landgenoten" verzorgt het Chinese Consulaat paspoorten en andere documenten die dezen nodig hebben (reispapieren, huwelijks- en overlijdenscertificaten etc.).

Politiek

De politieke taak bestaat uit:

- a) het ideologisch begeleiden van landgenoten;
- b) het observeren van en indien nodig contact onderhouden met Chinese groeperingen, hetzij om voor China ongunstige ontwikkelingen op te sporen en te bestrijden, hetzij om personen of groepen van personen in te schakelen bij de opbouw van een modern China.

De geschiedenis van de relatie tussen de Volksrepubliek China en de Chinese gemeenschap in Nederland kan in drie perioden worden onderverdeeld nl. de perioden vóór, tijdens en na de culturele revolutie. Elk daarvan zal hieronder nader worden gezien.

De periode vóór de culturele revolutie (1954-1964)

Dit is de periode waarin het Chinese restaurantwezen sterk in opkomst is en er een zekere welvaart komt onder de Overzee-Chinezen. De Chinese gemeenschap begint zich te verjongen door immigratie uit vnl. Hongkong, Macao en Singapore.

Bij de Chinese Vertegenwoordiging heeft steeds voorop gestaan dat de benadering van de Overzee-Chinezen - voor het merendeel aanhangers van TSJANG Kai-tsjek en de KUOMINTANG (KMT) - flexibel zou moeten zijn met vermindering van elke schijn van dwang en ten aanzien van de autoriteiten met vermindering van elke schijn van onwettig handelen.

De Chinese Vertegenwoordiging stelde zich in deze periode in ons land kennelijk ten doel: eerst het terrein te verkennen, te ontdekken hoe de Chinese gemeenschap gestructureerd was, wie de leiders waren, om vervolgens via "omgeturnde" leiders de Overzee-Chinezen op te voeden in de kennis van het nieuwe China en om te vormen tot goede patriotten. Nog in 1963 achtte men op de Ambassade de tijd niet rijp voor een organisatie van de Overzee-Chinezen en beperkte men zich tot het kweken van belangstelling voor het nieuwe China door middel van propaganda-films en door mogelijkheden van familiebezoek in China in het vooruitzicht te stellen.

Mede onder invloed van het groeiende aanzien van China door politieke successen op het wereldtoneel en CVR-infiltratie van het KMT-kader, verminderde na 1964 de invloed van de KMT snel.

Houding t.a.v. Peranakan-Chinezen

In deze periode ontwikkelde de Chinese Vertegenwoordiging ook een speciale belangstelling voor kinderen van Peranakans studerend aan wetenschappelijke instituten in Nederland. Door veelvuldig contact trachtte men deze studenten er toe over te halen zich in te zetten voor de opbouw van China. Men appelleerde aan hun bijzondere situatie: Chinees èn in het Westen wetenschappelijk geschoold, zodoende bijzonder geschikt om een grote bijdrage te kunnen leveren aan de opbouw van hun moederland. In China kregen de Peranakans speciale faciliteiten en genoten in vergelijking met de andere Chinezen een hogere mate van welstand.

De periode van de culturele revolutie (1964-1976)

De Culturele Revolutie in China kenmerkte zich onder andere door:

- a) het primaat van de Ideologie: doorkneed zijn in de gedachten van MAO was het voornaamste criterium;

- b) verwerping van elke invloed van buiten China als kapitalistisch, bourgeois, dus gevaarlijk voor de zuiverheid van leer;
- c) volledig isolement van China, dat zich hermetisch van de buitenwereld afsloot;
- d) verhoogd nationalisme. Het principe van self-reliance en onverwoestbaar vertrouwen op de kracht van boeren, arbeiders en soldaten, gesterkt door de gedachten van MAO.

Deze kenmerken zijn in deze periode ook terug te vinden in de houding van de Chinese Vertegenwoordiging met betrekking tot de Overzee-Chinezen. Langzamerhand groeit er een afstand tussen de ambassade en de Overzee-Chinezen, die, levend tussen en van kapitalisten, per definitie besmet zijn en behept met een onjuist instelling. Tenslotte isoleert de ambassade zich van de Overzee-Chinezen en contacten worden zoveel mogelijk beperkt en zuiver zakelijk gehouden.

De contacten met Peranakan-Chinezen drogen bijna helemaal op.

Emigratie vanuit China naar Nederland wordt steeds moeilijker. Alleen Chinezen die voldoen aan de eisen van patriottische gezindheid mogen uit China familieleden laten overkomen.

Reizen naar China om familie te bezoeken wordt een zeldzame gunst. In China zelf kon men op het hoogtepunt van de Culturele Revolutie beter geen familie overzee hebben, want dat gold als een kapitalistische, reactionaire smet.

"Overzee-Chinezen, die naar hun vaderland terugkeren", zo heette het moeten als uiterst achtergebleven in hun politiek bewustzijn beschouwd worden. Hun terugkeer wordt ofwel door feodale motieven bepaald, namelijk omdat vallende bladeren de grond rond de boom bevruchten moeten, ofwel komt voort uit de wens handelsbetrekkingen aan te knopen. *)

Het primaat van de leer had ook tot gevolg dat de vernietiging van de grootste ketterij, de China-opvatting zoals gepropageerd door de KMT, de hoogste prioriteit kreeg. Tegelijkertijd trachtte men de Overzee-Chinezen te organiseren en hen in verenigingsverband ideologische scholing te geven.

*) Citaat uit een directive van het Centraal Komitee over de behandeling van Chinezen uit het buitenland.
China Aktuell, oktober 1977 - p. 675.

Het was de Consulaire Attaché (1972-1976) die de Chinese gemeenschap onder de hoede en binnen de invloedssfeer van de ambassade bracht, voornamelijk door het omzetten van een Chinese belangenvereniging "OU HAI" in de Algemene Chinese Vereniging (ACV).

De Algemene Chinese Vereniging

Voorloper van de Algemene Chinese Vereniging (ACV) was de OU HAI, een belangen- en gezelligheidsvereniging van Chinezen, afkomstig uit de provincie Chekiang uit de streek ten zuiden van Shanghai nl. Wenchow. In 1946 opgericht, werd deze vereniging in 1956 - op aandringen van de ambassade - opengesteld voor alle Overzee-Chinezen. In 1973 werd ze omgezet in de "Algemene Chinese Vereniging", zich in de openingsparagraaf van haar statuten omschrijvend als "een massa-organisatie van patriottische Overzee-Chinezen die in Nederland verblijven" met als doel: "de gemeenschap van hen die ons socialistisch moederland: De Volksrepubliek China, beminnen, te verenigen en uit te breiden, ongeacht of ze in de frontlinies staan of in de achterhoede".

In principe was de vereniging alleen bedoeld voor "landgenoten". Uit praktische overwegingen werd dit echter niet in de statuten gezet omdat enkele leiders van de Overzee-Chinezen niet in het bezit waren van paspoorten van de CVR. Wel werden criminele elementen zoveel mogelijk buiten de vereniging gehouden.

Het gevolg was dat de overgrote meerderheid van de leden van de ACV bestond uit Kantonnezen en Chinezen uit Chekiang in het bezit van een CVR-paspoort.

Via de ACV - die 8 onderafdelingen kent over geheel Nederland en waarvan de leiders regelmatig contact houden met de Consulaire Afdeling en die ideologisch begeleid wordt door de le Secretaris - begon men de Chinezen op te voeden volgens de inzichten van het nieuwe China. Men trachtte hierbij vooral de jongere generatie te beïnvloeden.

Had de Consulaire Attaché echter enerzijds de verdienste dat hij de vereniging tot een hanteerbaar instrument voor de ambassade maakte op zulke punten als controle op politieke opvattingen en gedrag van Overzee-Chinezen, selectie van leden voor reizen naar China etc., anderzijds bevoordeelde hij zozeer de groep Chinezen afkomstig uit zijn eigen geboortestreek (de provincie Chekiang, met een eigen dialect) met name bij het verlenen van reisfaciliteiten en het bevorderen van emigratievergunningen uit China, dat dit kwaad bloed zette bij de andere leden van de Chinese gemeenschap.

Na zijn vertrek in 1976 bleek er dan ook sprake te zijn van een ernstige communicatiestoornis tussen de ambassade en deze gemeenschap. Het bevoordelen van de Chekiang-groep had frustrerend gewerkt op de andere Overzee-Chinezen en de geloofwaardigheid van de ambassade en de ACV ernstig aangetast.

De periode na de Culturele Revolutie (1976-heden)

Met de val van de "Bende van Vier" komt een eind aan het primaatschap van de ideologie. Technocraten en pragmatici komen aan het bewind. Men stelt orde op zaken en tracht niet zozeer de maatschappij in het keurslijf van de leer te dwingen, maar past de leer aan aan de noden van de maatschappij.

Het China dat men voor ogen heeft is een China als wereldmacht, een land met een moderne, hoogontwikkelde industrie, een modern communicatiesysteem en een sterk leger.

De nieuwe prioriteiten vereisen nieuwe mensen; in korte tijd worden dan ook de belangrijkste personen op de Chinese Ambassade vervangen. Een nieuwe lijn wordt uitgestippeld. Ook de houding tegenover de Gemeenschap van Overzee-Chinezen en de ACV verandert. Tijdens de interne omschakeling laat de Chinese Vertegenwoordiging zich niet veel gelegen liggen aan de Overzee-Chinezen. Maar sinds januari 1977 wordt een nieuwe, vaste lijn duidelijk.

Allereerst moest het vertrouwen van de Overzee-Chinezen hersteld worden. Dit was niet moeilijk, omdat de nieuwe lijn in China een veel menselijkere en meer liberale opstelling van de Chinese diplomaten ten aanzien van hun in Nederland verblijvende landgenoten met zich meebracht.

De grootste bron van ongenoegen was geweest dat Overzee-Chinezen maar moeilijk naar China konden reizen en het welhaast onmogelijk was vanuit China familieleden en kennissen te laten overkomen.

Deze situatie is drastisch gewijzigd. Het komt nu nog maar zelden voor, dat een visum voor China geweigerd wordt. Bovendien wordt Nederland overstroomd door illegale, uit de Volksrepubliek China afkomstige Chinezen.

Een gevolg van de nieuwe lijn was echter dat de Algemene Chinese Vereniging sterk aan belangrijkheid inboette. Dat alle Chinese landgenoten in één vereniging bijeengebracht waren, was kennelijk niet meer zo belangrijk. Werd

vroeger elke poging om zich te organiseren buiten de ACV om als scheurmakerij beschouwd, nu had men er geen bezwaar meer tegen dat een andere vereniging van Chinezen werd opgericht met eigen initiatieven. De leden van deze vereniging zijn voornamelijk Kantonnees sprekende Chinezen, van wie de Ambassade slechts verwacht dat zij zich inzetten voor China, dat men Peking een goed hart toedraagt.

Zelfs Chinezen van Taiwan worden welwillend behandeld en in de gelegenheid gesteld met hun Taiwan-paspoort naar Rood-China te reizen.

De gemeenschap van Overzee-Chinezen wordt door de leden van de Chinese Vertegenwoordiging vooral beoordeeld naar de bijdrage die zij kan leveren voor de opbouw van het nieuwe China. Op 29 maart 1979 gaf de pasbenoemde Ambassadrice een receptie om kennis te maken met de Overzee-Chinezen in Nederland en maakte in haar speech duidelijk wat de verwachtingen van China waren ten aanzien van de Overzee-Chinezen na de val van de "Bende van Vier".

In de eerste plaats werden de Overzee-Chinezen in Nederland aangespoord de mentaliteit van de Nederlanders te leren kennen, Nederlands te leren spreken om zich steeds beter aan de Nederlandse maatschappij te kunnen aanpassen en steeds succesvoller te worden binnen die maatschappij.

In de tweede plaats spoorde mevr. de Overzee-Chinezen aan China te helpen met kapitaal en wel op drie manieren:

- 1e. door aan China leningen te verstrekken. Nederlandse guldens worden in Chinese munt in China op een bankrekening gezet. De lening + rente wordt in perioden terugbetaald;
- 2e. door het kopen en laten verschepen naar China van noodzakelijke machines. Het bedrag van de factuur + de verscheping wordt weer beschouwd als lening als onder 1;
- 3e. door het kopen van consumptiegoederen en deze te laten verschepen naar China. De goederen werden in staatswinkels verkocht, de inkomsten op een bankrekening gestort, weer als een lening als onder 1.

In China zelf worden diegenen, die familie hebben in Nederland of andere westerse landen, gedurig aangezet om hun familie in het buitenland aan te sporen geld in Chinese projecten te investeren.

Het gaat daarbij heel duidelijk om twee zaken: ofwel China aan deviezen te helpen ofwel China, door het kopen van goederen, het gebruik van deviezen te helpen besparen.

In verband hiermee is onder Overzee-Chinezen in Nederland het plan ontstaan een groot bedrag bijeen te brengen voor een Chinees project. Men spreekt in eerste instantie van een bedrag van rond de f. 1.000.000,---. Dit plan wordt toegejuicht door functionarissen van de Chinese Ambassade en ook uit de Nederlandse zakenwereld komen positieve geluiden.

Overigens gaat er al sinds jaar en dag een stroom van harde Nederlandse guldens naar China.

Het is namelijk de plicht van elke in Nederland geslaagde Chinees om zijn familie te laten mededelen in zijn materiële welvaart. *) Wanneer een Overzee-Chinees zijn familie in China bezoekt, neemt hij een grote hoeveelheid geld en goederen mee. Het komt voor, dat dorpen in Zuid-China, die veel familieleden overzee hebben, aanmerkelijk welvarender zijn dan dorpen die niet zo gelukkig zijn. Het inkomen uit geldzendingen van overzee is niet zelden hoger dan het inkomen uit arbeid.

De Overzee-Chinees heeft niet alleen de plicht zijn familie materieel te helpen, maar ook - zo mogelijk - een familielid, een broer of neef, naar Nederland te laten overkomen. Hoe meer mensen men naar Nederland heeft laten overkomen, hoe meer mensen men hier aan zich verplicht heeft.

Kan iemand niet legaal overkomen dan bewandelt men andere wegen. Ofwel men vraagt in China een visum aan voor een Oosteuropes land, voornamelijk Polen, Tsjechoslowakije of Joegoslavië en reist van daar via speciale routes naar Nederland, ofwel men komt met in China gemaakte valse papieren waaruit een bepaalde familierelatie moet blijken, zodat men in het kader van b.v. gezinshereniging in Nederland een verblijfsvergunning kan krijgen.

Wordt men als illegaal verblijvend ontdekt dan beweert men eenvoudig zijn CVR-paspoort verloren te hebben. Aangezien men dan niet kan bewijzen uit China te komen, krijgt men van de Ambassade geen visum voor China. Meestal kan de illegaal ook niet over de grens gezet worden omdat geen land hem accepteert.

*) Zie: Overseas Remittances in South-eastern China.
Elena S.H. YU.
The China Quarterly. June 1979.

Gegeven het feit dat China er alleen maar wel bij vaart wanneer veel Overzee-Chinezen in rijke westerse landen verblijven, valt niet te verwachten dat China zich erg zal inspannen illegaal verblijf van Chinezen in het buitenland te beperken.

Hernieuwde belangstelling voor Peranakan-Chinezen

Was de belangstelling van de Chinese Vertegenwoordiging voor Peranakan-Chinezen tijdens de Culturele Revolutie tot een minimum gereduceerd, momenteel is de belangstelling voor deze bevolkingsgroep groter dan ooit.

De motieven hiervoor zijn tot nu toe niet duidelijk. Het is wel een feit dat de Peranakan-Chinees uitstekend ingeburgerd is in de Nederlandse maatschappij; in deze groep bevindt zich een hoog percentage academici en lieden met een hogere beroepsopleiding. Derhalve is men vanuit deze groepering in staat de Chinese Vertegenwoordiging te informeren over de voor de Chinees toch wel gecompliceerde Nederlandse maatschappij. Mogelijk ook denkt China er aan sommige Peranakans ertoe te brengen voor langere of kortere tijd in China zelf actief bij te dragen aan de opbouw van het moderne China.

Samenvatting

De relaties met "personen van Chinese landaard" is voor de Chinese Vertegenwoordiging een belangrijk onderdeel van haar opdracht.

De aard van de relaties en de intensiteit wisselt naar gelang de situatie in China verandert.

Vast staat dat personen en groepen van personen uit de Chinese gemeenschap van nut kunnen zijn voor China, dat op weg is naar een moderne wereldmacht. Vast staat ook dat het nuttigheidsaspect van de relaties met Overzee-Chinezen momenteel zwaar weegt.

Spionage of aanzetten tot spionage zijn tot nu toe niet ontdekt. Toch lijkt het nuttig een globaal inzicht te blijven behouden in de verhouding tussen de Overzee-Chinees en de diplomatieke vertegenwoordiging van zijn land in Den Haag.

II. ANTI-DEMOCRATISCHE STROMINGEN

DETENTE IN SOWJETRUSSISCHE OPVATTINGEN

De in juli en augustus op de Krim gevoerde besprekingen tussen Sowjetleider BREZJNEW en zijn collega's uit de Oosteuropese bloklanden en Mongolië waren voor een belangrijk deel gewijd aan ontspanning en ontwapening. Benadrukt werd dat de Sowjet-Unie zich samen met de andere Warschaupactlanden zal inzetten voor "het bijeenroepen van een pan-europese conferentie met deelname van de Verenigde Staten en Canada" om te komen tot "vermindering van de militaire confrontatie tussen socialistische en kapitalistische staten", een conferentie, die wat opzet betreft, gelijk is aan de in 1975 gehouden "Helsinki-conferentie" over "Europese veiligheid en samenwerking". Dit streven naar een "Helsinki-conferentie" over "ontwapening" is niet nieuw. Een dergelijk voorstel is bijvoorbeeld al eens gedaan door de CPN in het kader van haar campagne tegen de NAVO-bewapening, maar daarop werd door de Sowjet-Unie ook al gedoeld toen - onmiddellijk na Helsinki - ervoor gepleit werd om de "politieke détente" te laten uitmonden in een "militaire détente".

Het begrip détente is al vele jaren - ook al vóór 1975 - een sleutelbegrip als het gaat om de verhouding tussen Oost en West. Voor de publieke opinie in het Westen is détente gelijk aan ontspanning, een ontspanning die zal uitkristalliseren in een grotere samenwerking en toenadering, in meer wederzijds begrip, in een vreedzaam en ongestoord naast elkaar bestaan zonder de dreiging van oorlog. Détente heeft bovendien te maken met zaken als meer aandacht voor de mensenrechten in Oost-Europa, het tolereren van dissidenten en met de verwachting van een democratisering - naar westers model - van de Oosteuropese samenleving. Kortom, met meer individuele vrijheid voor de gewone burger en met aanpassingen van de marxistisch-leninistische ideologie. Dat in de Oosteuropese opvatting van détente uiteraard voor een deel aan dezelfde zaken wordt gedacht, blijkt bijv. uit een uitspraak van BREZJNEW, die hij op 18 januari 1977 deed toen hij een rede hield in de stad Tula. "Détente", zei hij toen, "betekent op de eerste plaats het uitbannen van de koude oorlog en het streven naar normale evenwichtige relaties tussen staten. Het betekent dat men bereid is om meningsverschillen ... op vreedzame wijze aan de onderhandelingstafel bij te leggen. Détente vereist een zekere mate van vertrouwen en de bereidheid om rekening te houden met de legitieme belangen van de andere partij."

Het Sowjetruussische concept van détente beperkt zich dus uitdrukkelijk tot de relaties tussen staten en derhalve tot het terrein van de verhoudingen op internationaal niveau. Dit is recent nog eens met zoveel woorden onder-

streept in een artikel in de jongste juni-aflevering van het Sowjetrussische tijdschrift International Affairs, gepubliceerd onder auspiciën van het Sowjetministerie van Buitenlandse Zaken. De auteur geeft daarbij onverhopen aan dat détente tot dit terrein beperkt moet blijven en dat "elke poging détente uit te breiden tot ideologie en klassenverhoudingen volledig in tegenspraak is met de geest en de inhoud van het begrip". De sectoren waarin in Sowjetrussische opvattingen de détente dan wel zal moeten gelden zijn duidelijk aangegeven in een brochure van het Sowjetrussische persbureau Novosti ^{*)}.

Behalve over politieke détente, waarbij internationale politieke problemen niet door middel van dreiging met wapens maar aan de onderhandelingstafel moeten worden opgelost, spreekt de brochure uitdrukkelijk over militaire, economische en culturele détente.

Militaire détente - aldus de strekking van het Novosti-geschrift - is noodzakelijk om datgene veilig te stellen wat bij de in 1975 in Helsinki gehouden Europese veiligheidsconferentie - "het symbool van détente" - is bereikt. Door deze Helsinki-conferentie is Europa "van een broeinest van conflicten geworden tot een proefterrein voor vreedzame coëistentie, vermindering van spanning en voor samenwerking". De accoorden - zo benadrukt de Novosti-brochure - bevatten genoeg bouwstenen voor een duurzame vrede in Europa en zullen zeker als voorbeeld kunnen dienen voor andere continenten. Natuurlijk zijn er krachten - "het militair-industriële complex", "machtige imperialistische reactionaire kringen" en "mafiosen" - die deze positieve ontwikkelingen teniet willen doen en die minstens terug willen naar de fase van de "koude oorlog". Deze détente-tegenstanders - zo is de boodschap - proberen vooral onderhandelingen op het terrein van de ontwapening te frustreren en in het Westen heeft hun activiteit geleid tot een "stijging van de militaire uitgaven" en tot "voorbereidingen voor de productie van nieuwe wapens voor massavernietiging", waarbij vooral gerefereerd wordt aan de z.g. cruise missile en aan de neutronenbom als "een wapen dat veilig kan worden gebruikt voor offensieve doeleinden".

*)

MILHAIL GOLUBNICHY, "Détente, The soviet Viewpoint, The Only Way,"
Novosti Press Agency Publishing House, Moscow, June 1978.

Novosti laat overigens nieuwe wapenontwikkelingen in Oost-Europa onbesproken, maar wat dat betreft is de redenering duidelijk. Deze zijn noodzakelijk door de ontwikkelingen in het Westen en zijn bedoeld voor versterking van de defensieve kracht, vereist om de "verworvenheden van het socialisme" te verdedigen tegen agressie van de kant van het "imperialisme". Daarin lag ook de motivering toen van Sowjetzijde tijdens de WP-top van november 1978 geprobeerd werd de partners te bewegen tot een verhoging van de defensiebudgetten.

Enerzijds is er dus - met Helsinki als "hoogtepunt" - een proces van politieke détente op gang gebracht, anderzijds is er sprake van voortgaande wapenontwikkeling en bewapening. Deze twee ontwikkelingen zijn in Sowjetrussische opvattingen niet met elkaar te rijmen, want "er bestaat altijd het gevaar dat de détente zal verdwijnen". Een terugval in een toestand van "koude oorlog" of "een derde weg tussen détente en koude oorlog in" wordt afgewezen, vanwege het daaraan verbonden gevaar van escalatie. Aangezien er in de tegenwoordige tijd geen alternatief is voor détente blijft er in Sowjetrussische opvattingen slechts een enkele mogelijkheid open. De voortgaande wapenontwikkeling moet een halt worden toegeroepen, er moet gestreefd worden naar "ontwapening" en de "politieke détente" moet worden uitgebreid op militair terrein. Daartoe moet het aantal verdragen dat op dit terrein reeds is gesloten, worden aangevuld met nieuwe. De Novosti-brochure noemt in dit verband uitdrukkelijk het voorstel dat in maart 1978 door de Sowjet-Unie samen met de andere "socialistische" landen is gedaan om te komen tot een verdrag waarbij "de productie, de opslag en het gebruik van neutronenwapens wordt verboden". Aanvaarding daarvan door de NAVO-landen, aldus de brochure, zou "de veiligheid van alle staten en zeker niet in de laatste instantie van de NAVO-landen zelf ten goede komen". Daaraan wordt de waarschuwing gekoppeld dat - als de "neutronenbom" deel zou gaan uitmaken van de NAVO-bewapening - dit "het proces van détente (zou) compliceren", "de relaties tussen Oost en West (zou) verslechteren" en "de vooruitzichten voor onderhandelingen (zou) schaden". Bovendien zou dan de Sowjet-Unie, zo wordt gesteld, gedwongen worden het wapen zelf ook in produktie te nemen. Is zo dus - in Sowjetopvattingen - militaire détente noodzakelijk voor het veiligstellen en het uitbouwen van de "politieke détente", dit biedt ook goede mogelijkheden voor uitbreiding van de détente op het terrein van de economie en voor wetenschappelijke en technische samenwerking. Dergelijke samenwerking wordt niet alleen noodzakelijk geacht om "die sociale en economische problemen op te lossen waar vele landen mee te kampen hebben", maar ook om "nieuwe mogelijkheden te realiseren, die door de wetenschappelijke en technologische vooruitgang gegeven zijn". Bovendien maakt verdere vooruitgang op het terrein van wetenschap en techniek "grotere internationale samenwerking en meer contacten" noodzakelijk.

Volgens het Novosti-geschrift zijn er bijzonder gunstige voorwaarden op deze terreinen juist in Europa aanwezig. Immers het economisch potentieel van Europa als geheel is groter dan van enig ander continent. Bovendien is op wetenschappelijk en technologisch terrein "het Europees potentieel volledig gelijk aan dat van Amerika". Omdat echter de accenten in Oost- en in West-Europa verschillen, zou een "samenvoeging" en meer "samenwerking" op deze terreinen noodzakelijk zijn om de mogelijkheden volledig te benutten. De boodschap is duidelijk: samenwerking op economisch, wetenschappelijk en technologisch terrein zou voor Europa als geheel uitstekende mogelijkheden bieden en bovendien tot resultaat hebben dat in eerste instantie de economische banden (en later natuurlijk ook de politieke) tussen West-Europa en de Verenigde Staten losser zouden worden. Wie in een dergelijke constructie het meeste voordeel zou hebben - West-Europa of het Sowjetblok - kan nauwelijks een moeilijk te beantwoorden vraag worden genoemd. Daarvoor hoeft men alleen maar de economische resultaten van beide delen van het continent naast elkaar te leggen. Rest nog te vermelden dat in Sowjet-russische opvattingen het onmogelijk is een duidelijke scheidslijn te trekken tussen politieke, militaire en economische détente. Zij zijn niet onafhankelijk van elkaar mogelijk, in het bijzonder omdat vooruitgang op een van deze deelreinen een meer gunstige situatie schept voor vooruitgang op de andere.

In het kader van het streven naar uitbreiding van de "politieke détente" tot het militaire en economische gebied past in Sowjetopvattingen ook de uitbreiding van de mogelijkheden in Oost en West om kennis te nemen van elkaars culturele verworvenheden, of - zoals het in Sowjetgeschriften heet - de "culturele détente". Doel is het creëren van een klimaat van wederzijdse interesse en vertrouwen tussen de volkeren. Mocht hierbij de indruk ontstaan dat de Sowjet-Unie dit wil bevorderen door het openstellen van de grenzen voor massaal toerisme van en vooral naar het Westen, dan is dit niet correct. Culturele détente dient bevorderd te worden door uitwisseling van balletgezelschappen, films, televisie-uitzendingen, literatuur en dergelijke zaken. Het verwijt dat daarbij bij herhaling wordt gemaakt is dat het Westen nauwelijks aandacht heeft voor de culturele verworvenheden van de "socialistische landen". Dit wordt dan meestal geïllustreerd door het aantal uit het Westen afkomstige in de Sowjet-Unie uitgebrachte boeken en vertoonde films te vergelijken met wat in het Westen op dit terrein is gebeurd. En dan slaat de balans - als alleen rekening gehouden wordt met Westerse publieke belangstelling voor door de Oosteuropese autoriteiten gesanctioneerde werken - inderdaad door naar de kant van de Sowjet-Unie.

Is de Sowjet-Unie dus een uitgesproken voorstander van het streven naar détente op het terrein van de politiek, de economie, de cultuur en van het streven naar militaire détente, op het terrein van de ideologie wil zij daar niet van horen.

Het eerder genoemde artikel in International Affairs van juni j.l. liet daar zoals gezegd geen onduidelijkheid over bestaan: "elke poging détente uit te breiden tot ideologie en klassenverhoudingen is volledig in tegenspraak met de geest en de inhoud van het begrip". En mochten er nog personen zijn "..... die nog altijd de allang vervlogen illusie koesteren, dat het mogelijk kan zijn het sociaal-politieke systeem in de socialistische landen te veranderen (dan) moeten(zij) beseffen dat dit tot ernstige politieke vergissingen kan leiden, die de internationale samenwerking en het wederzijds begrip zware schade kunnen toebrengen Inmenging in de interne aangelegenheden van de socialistische landen zal nooit worden toegestaan". Het zal duidelijk zijn dat deze woorden rechtstreeks gericht zijn tegen die kringen in het "kapitalistische Westen die in het détentestreven goede mogelijkheden zien voor een (langzame) verandering van het marxistisch-leninistisch maatschappijmodel in Oost-Europa. SOVETOV's woorden zijn uitdrukkelijk niet bedoeld als een geruststelling naar het Westen toe dat de Sowjet-Unie haar activiteiten ten gunste van het wereldcommunisme zal staken. In de eerder aangehaalde Novosti-brochure wordt op cryptische wijze gesteld dat "ideologische strijd geen uitvinding van Communisten is. Het is een permanente voorwaarde voor de menselijke samenleving, een objectieve realiteit". Daaruit mag echter niet geconcludeerd worden dat daarmee b.v. activiteiten vanuit het Westen om veranderingen in Oost-Europa te bewerkstelligen (b.v. acties terzake van mensenrechten) zijn toegestaan. Deze vallen onder de term "psychologische oorlogvoering" en niet onder "ideologische strijd". Activiteiten in de andere richting daarentegen vallen daar uitdrukkelijk wel onder. Sterker nog, de détente wordt daarvoor geacht gunstige mogelijkheden te scheppen in de "nieuwe historische situatie", waarin enerzijds oorlog minder bruikbaar en nucleaire oorlog geheel onbruikbaar is geworden als katalysator voor de "socialistische revolutie" en anderzijds de verschuiving van het mondiale machtsevenwicht naar de "socialistisch statengemeenschap" onder leiding van de Sowjet-Unie aan de CP-en in de "kapitalistische landen" de mogelijkheid heeft geboden andere wegen naar het "socialisme" te bewandelen.

Resumerend komt het er dus op neer dat in Sowjetrussische opvattingen détente op politiek en militair terrein de zaak van de vrede dient en daarom moet worden nagestreefd. Samenwerking op economisch, technisch en wetenschappelijk terrein (de z.g. economische détente) is daarmee uitdrukkelijk verbonden en zal ongetwijfeld gunstig zijn voor de economische opbouw van de Sowjet-Unie. Détente op ideo-

logisch terrein wordt echter afgewezen, want de verworvenheden van het "socialisme" mogen niet in gevaar worden gebracht. Sprekend is de conclusie van het eerder aangehaalde artikel: "De positieve veranderingen die de détente op het internationale toneel (tot nu toe) heeft teweeggebracht, hebben ook een krachtige injectie gegeven aan de klassenstrijd in de kapitalistische landen".

- - -

DE INTERNATIONALE ESTAFETTE TEGEN DE KERNWAPENWEDLOOP

De Sowjet-Unie en haar bondgenoten zijn nog steeds doende in te spelen op de onrustgevoelens, die in het Westen ontstaan zijn rond NAVO-plannen voor modernisering of introductie van nieuwe tactische nucleaire wapens zoals de neutronenbom op Europese bodem.

Vooraf de internationale communistische mantelorganisatie WVR (Wereld Vredes Raad) heeft kans gezien door middel van een omvangrijke beïnvloedingscampagne deze onrustgevoelens aan te wakkeren. In Nederland was het de CPN die zich daarbij heeft laten inschakelen. Na het succes van het door haar in het leven geroepen Initiatiefcomité "Stop de N-bom" heeft de CPN in voortdurend overleg met haar Oosteuropese "bondgenoten" geprobeerd deze nieuw ontstane "vredesbeweging" verder uit te bouwen. Uitgaande van de gedachte dat Nederland een breekijzer in de NAVO kan worden, is men begonnen stemming te maken tegen alle z.g. euro-strategische en massavernietigingswapens. Het Initiatiefcomité heeft zich daartoe omgezet in een "Samenwerkingsverband Stop de N-bom - Stop de kernwapenwedloop". Een nieuwe campagne om een tweede Europese Veiligheidsconferentie volgens de Helsinki-formule van de grond te krijgen is van start gegaan.

Internationale Estafette tegen de N-bom en de massavernietigingswapens

Onder het motto: "Stop de N-bom, Stop de massavernietigingswapens - Naar verdere ontspanning en ontwapening" is op zondag 26 augustus in Amsterdam het startsein gegeven voor een z.g. Internationale Estafette. In het CPN-dagblad "De Waarheid" van 21 juni werd dit nieuwe initiatief van het Samenwerkingsverband: "Stop de Neutronenbom - Stop de kernwapenwedloop" voor het eerst gepubliceerd. In deze aankondiging werd het initiatief van het Samenwerkingsverband in alle toonaarden geprezen omdat het noodzakelijk heette "de beweging voor een vervolg op SALT-II te versterken en de strijd tegen de neutronenbom, tegen de massavernietigingswapens door te zetten".

Het in overgrote meerderheid door CPN-ers geleide Samenwerkingsverband: "Stop de Neutronenbom - Stop de kernwapenwedloop" is in de zomer van 1978 voortgekomen uit het Initiatiefcomité "Stop de Neutronenbom", dat verantwoordelijk was voor de succesvolle handtekeningenactie in 1977 en de organisatie in maart 1978 van een massale demonstratie (50.000 deelnemers) en Internationaal Forum tegen de neutronenbom in Amsterdam. Door deze evenementen slaagde het ogenschijnlijk "breed" opgezette Initiatiefcomité erin om de in Nederland levende verontrusting over de N-bom onder één noemer te brengen.

De naamsverandering werd noodzakelijk geacht omdat men de actiebasis wilde verbreden en zich in het bijzonder wilde gaan richten tegen de productie en de stationering op Europese bodem van de z.g. "grijze zône wapens". Daarmee worden tactische kernwapens bedoeld, die tot nog toe zowel bij de SALT- als bij de MBFR-besprekingen buiten beschouwing zijn gebleven, zoals de neutronenbom, de Pershing II en de Cruise raket.

De Estafette is gepland via drie routes, die met Amsterdam als vertrekpunt alle landen moeten aandoen die de slotaccorden van Helsinki hebben ondertekend. In elk van de deelnemende landen worden vredesverklaringen afgegeven, die eind oktober in New York overhandigd zullen worden aan de VN. De met

veel publiciteit omgeven fietsestafette van Amsterdam naar Bonn in de laatste week van augustus was de eerste etappe van de eerste route, die via West-Duitsland zal worden voortgezet in de richting van Tsjechoslowakije, waar het estafette-symbool, een globe met daarin de vredesverklaringen, overhandigd zal worden aan de Tsjechoslowaakse vredesrijders.

Deze eerste etappe, die mede door de organisatorische capaciteiten van de - bijna altijd door CPN-ers gedomineerde - plaatselijke werkgroepen tegen de N-bom vrijwel vlekkeloos verliep, eindigde op 1 september in Bonn, waar tezelfdertijd een Anti-Kriegstag werd gehouden ter herinnering aan het begin van de Tweede

Wereldoorlog, 40 jaar geleden.

In de diverse stop- en overnachtingsplaatsen werden de fietsers hartelijk ontvangen en toegesproken door plaatselijke autoriteiten of geestelijken, die zich lovend uitlieten over de onderneming. Slechts in het Westduitse plaatsje Düren stuitte men op enige moeilijkheden, omdat de burgemeester daar aanvankelijk alle medewerking weigerde. Een brief van het organiserend comité, mede-ondertekend door leden van verschillende Nederlandse politieke partijen, en een interventie van minister Van der KLAUW waren er voor nodig om het bezoek aan Düren zonder incidenten te laten verlopen.

estafette

international

fietsstocht Amsterdam-Bonn

vertrek: zondag 26 augustus 11.00 uur vanaf de Rem in Amsterdam
 aankomst: zaterdag 1 september op de Anti-Kriegstag-anti-Parade in Bonn

leider: Jozef Schreinemakers (Amsterdam) - Jan van der Meulen (Amsterdam) (06 - 649912)

route: Amsterdam - Poesje Weg - Arnhem - 24/8 ;
 Nijmegen - Venlo - Elzen - 27/8 ;
 Venlo - 29/8 ;
 Bonn - 31/8 ;
 Bonn - 1/9

Stop de kernwapens

Samenwerkingsverband Vrij en Onafhankelijk, Nederlands Internationaal
 Post: B. Schreinemakers, Postbus 10, 1012 CA, Amsterdam. Telefoon 020 649912

Wat eraan vooraf ging

Reeds dit voorjaar was het Samenwerkingsverband begonnen met de voorbereiding van deze nieuwe internationale activiteit.

Reeds in februari had de heer J.F. WOLFF, Tweede Kamerlid voor de CPN, tijdens een bijeenkomst van de Tweede Kamercommissies voor Defensie en Buitenlandse Zaken het voorstel gedaan de Nederlandse regering het initiatief te laten nemen tot een "Europese bespreking" tot afschaffing of beperking van tactische kernwapens. Dat zou dus een soort tweede Europese Veiligheidsconferentie moeten worden, die zich niet zozeer met kwesties als mensenrechten maar primair met ontwapeningsaangelegenheden zou moeten bezighouden.

De heer WOLFF noemde een dergelijke bespreking nuttig voor de complementering van de politieke détente met militaire ontspanning, een welbekend Sowjetthema, waarvoor met name de WVR propaganda is gaan voeren na de conferentie van Helsinki. Drie maanden later riepen ook de ministers van Buitenlandse Zaken van de Warschau Pact-landen op tot een dergelijke conferentie volgens de "Helsinki-formule".

In vervolg daarop meldde De Waarheid op 21 juni dat het Samenwerkingsverband een oproep had doen uitgaan voor een Internationale Estafette "Stop de N-bom - Stop de Massavernietigingswapens, naar verdere ontspanning en ontwapening". Een communiqué plaatste deze "nieuwe gebundelde actie" in de z.g. Helsinki-landen in het perspectief van het feit dat SALT II zou hebben laten zien "dat de wereldwijde beweging tegen de massavernietigingswapens resultaten kan bereiken". En over het doel van de nieuwe actie werd gezegd, dat het "in het bijzonder actueel is te voorkomen dat nieuwe kernwapens voor stationering en gebruik in Europa worden ontwikkeld". De ontwikkeling van nieuwe

massavernietigingswapens als de neutronenbom zou de ontspanning in Europa in gevaar brengen en een nieuwe ronde in de bewapeningswedloop inluiden.

In diezelfde maand inspireerde het Samenwerkingsverband de oprichting van een Nationaal Comité "Initiatief Internationale Estafette" om samen daarmee de plannen tot uitvoering te brengen.

Binnen het Nationaal Comité werd als een soort uitvoerend lichaam een z.g. organisatie- of werkcomité opgericht, waarvan de ere-functie van voorzitter bekleed wordt door een studenten-predikant te Amsterdam maar de resterende functies, waaronder die van secretaris, bijna allemaal in CPN-handen blijken te zijn. Vervolgens richtte men aan - vooral aan de WVR gelieerde - vredesorganisaties in alle z.g. Helsinki-landen een oproep tot ondersteuning van het Estafette-initiatief. Deze oproep ging vergezeld van een brief, waarin werd aangekondigd dat in Amsterdam een Bureau Internationale Estafette zou worden ingericht voor de coördinatie van het gebeuren, waarvoor enige "personele assistentie uit het buitenland" werd ingeroepen. Ook werd gepleit voor de instelling van een "Internationaal Directorium", evenals voor de aanstelling van permanente contactpersonen in alle deelnemende landen, die ongetwijfeld vooral in CP-kring of verwante vredescomité's moeten worden gezocht.

Ondanks het in het leven roepen van al deze schijnbaar breed opgezette comité's in een vrij ondoorzichtige organisatiestructuur is het toch de CPN-top, die door een ruime CPN-meerderheid in alle gelederen leiding geeft aan heel het gebeuren en daarvoor regelmatig ruggespraak houdt met vertegenwoordigers van de socialistische landen.

Wat nog te gebeuren staat

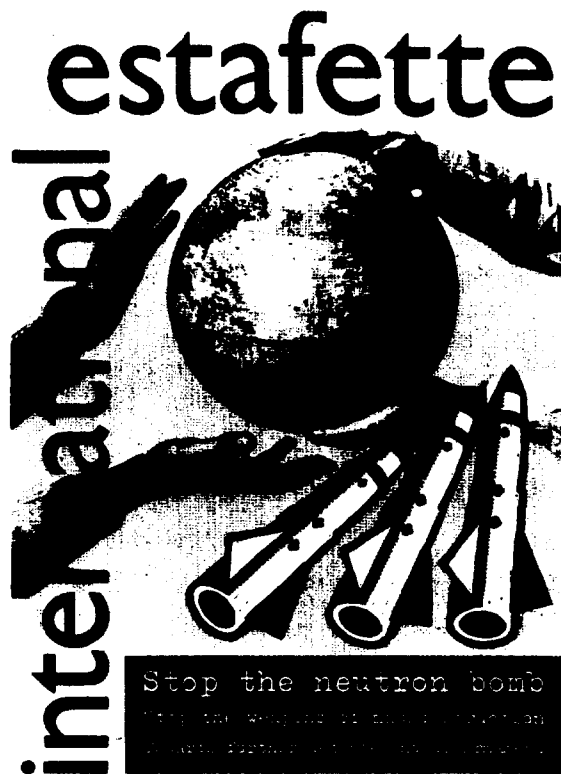
Zoals reeds aangegeven zal de Internationale Estafette verder langs drie routes op steeds verschillende wijze verlopen, overeenkomstig de suggesties van de vredesorganisaties in de te passeren landen.

De tweede route, die van Moskou naar o.a. Finland voert is op 3 september j.l. gestart in Amsterdam. Op die dag vertrok een delegatie van het Samenwerkingsverband, op één uitzondering na geheel bestaande uit CPN-ers, met de Nederlandse vredesverklaring naar Moskou.

Het Sowjetcomité voor de Verdediging van de Vrede zal vervolgens zowel de eigen als de Nederlandse vredesverklaring overdragen aan de Finnen.

De derde route zal België en Frankrijk aandoen. In Straatsburg is op 24 september een ontvangst door Europese parlementariërs georganiseerd.

Het ligt in de bedoeling, dat alle van land tot land doorgegeven vredesverklaringen tenslotte door een weer vanuit Amsterdam vertrekkende internationale delegatie zullen worden overhandigd aan VN-secretaris WALDHEIM tijdens de VN-ontwapeningsweek eind oktober in New York.

Wat opvalt is dat, terwijl zo'n anderhalf jaar geleden van verschillende zijden nogal eens verband gelegd werd tussen de CPN en de anti-N-bombeweging, hiervan thans ook in de berichtgeving van de media over de Internationale Estafette eigenlijk in het geheel geen gewag meer gemaakt wordt. En dat, terwijl deze hele vredesactiviteit ondanks de bijval daarvoor van vele oprecht verontrusten strakker dan ooit vanuit de CPN

wordt georganiseerd en is ingegeven door doelstellingen, die eenzijdig in het belang zijn van de buitenlandse Sowjetpolitiek, namelijk stemming maken tegen de z.g. euro-strategische kernwapens als mogelijk NAVO-antwoord op de nucleaire Sowjet-suprematie op het Europese continent. Die eenzijdigheid springt reeds in het oog als men ziet dat de Oosteuropese landen deze Internationale Estafette met open armen op hun grondgebied binnenhalen, terwijl zij bijvoorbeeld hun grenzen sloten voor een begin augustus georganiseerde vredeskaravaan Brussel-Warschau, die zich wat genuanceerder tegen zowel de NAVO als het Warschau Pact keerde en uiteraard ook minder geselecteerde deelnemers omvatte.

DE HAVENSTAKINGEN

De stakingen, die met name de Rotterdamse haven van eind augustus tot eind september hebben lamgelegd, werden althans door de initiatiefnemers en organisatoren ervan niet zozeer opgevat als een sociaal-economisch conflict, maar veeleer als een politieke confrontatie met als uiteindelijke inzet "het verderfelijke kapitalistisch systeem" in Nederland. Immers, vrijwel alle personen, die een doorslaggevende rol speelden bij het initiatief en de organisatie van de stakingsacties, bleken te behoren tot communistische organisaties van zowel orthodoxe snit (de CPN) als "marxistisch-leninistische" signatuur (m.n. de Socialistische Partij en de Groep Marxisten Leninisten), die het primair gemunt hebben op de politiek-maatschappelijke orde in Nederland. Het hoeft uiteraard geen betoog dat zij met hun activiteiten hebben kunnen inspelen op vrij algemeen in de Rotterdamse haven levende ontevredenheid, die zij evenwel welbewust hebben trachten te richten tegen zowel het regeringsbeleid als tegen de politiek van de belangrijkste oppositiepartijen en van de erkende vakbeweging.

De CPN had reeds vanaf begin 1979 de arbeidsonrust in de Rotterdamse en Amsterdamse havens proberen te stimuleren met behulp van door haar opgerichte en overheerste actiecomité's van havenarbeiders, die de CAO-onderhandelaars van de Vervoersbonden voortdurend voor de voeten liepen met eigen eisen van f. 30,- schoon per week erbij, 60-jarige pensionering en invoering van een vijfplougendienst etc. Mede als gevolg van het ageren van deze comité's werden deze eisen door tal van vakbondsleden-vergaderingen overgenomen en werd het bij het CAO-overleg bereikte principe-akkoord begin juni bij referendum door een kleine meerderheid der vakbondsleden afgestemd, waardoor de spanning in de havens de afgelopen maanden hoog was opgelopen. De CPN was eigenlijk van plan geweest pas later in de nazomer tot daadwerkelijke actie over te gaan, maar toen enkele figuren van marxistisch-leninistische huize op 22 augustus bij de Rotterdamse stadssleepdiensten de lont in het kruitvat staken, was deze partij onmiddellijk paraat de stakingsactie verder te helpen organiseren en te benutten als geschikte aanloop naar een algemene staking van havenarbeiders.

De toporganen van zowel de CPN als de SP gingen ter plekke vanachter de schermen rechtstreeks leiding geven aan de acties, waaraan zeer gedisciplineerd uitvoering gegeven werd door de "gewone" leden, die optraden als stakingsleiders, agitators of actievoerders op de achtergrond. De centraal geleide en slagvaardige partijapparaten zorgden voor de onmisbare organisatie en logistiek achter de stakingen, voorzagen in de coördinatie van de financiële solidariteit,

de verlening van juridische bijstand, de verzorging van het benodigde drukwerk en vooral ook het aanreiken van de in haar eenzijdigheid "overtuigende" argumentatie.

Partijen als de CPN en SP is het er met dit soort acties om te doen "de gewone mensen bewust te maken", dat zij het - door eendrachtig op te komen voor hun (klasse-)belangen - kunnen opnemen tegen de "schijndemocratie" van de gevestigde orde, tegen "de Haagse heren" en tegen de leiders van politieke partijen en vakbonden, die welbeschouwd allemaal het kapitalistisch systeem in stand zouden helpen houden.

Nog dit voorjaar trachtte de CPN in een ontwerphoofdstuk voor een nieuw beginselprogram aan te tonen, dat er in de "beperkte" Nederlandse democratie allereerst behoefte is aan "massa-acties" zoals stakingen om door een dergelijke "democratische machtsvorming van onderop" veranderingen in het maatschappijsysteem te kunnen "afdwingen". Dit langdurige proces van "democratische vernieuwing" is in haar opvatting onmisbaar als "overgangsfase naar het socialisme", naar een "nieuw type van Nederlandse samenleving", waarin "de arbeidersklasse als leidende kracht" kan optreden met "de CPN als meest bewuste component". De CPN is realistisch genoeg om in te zien, dat zulke massa-acties pas kans van slagen hebben als zij aansluiten bij bestaande, zonodig aan te wakkeren ontevredenheid bij brede lagen der bevolking, die zij dan als "tijdelijke bondgenoten" met zich mee kan krijgen.

Kleine marxistisch-leninistische partijen als de SP zijn eveneens orthodoxe, maar meer radicale en "avonturistische" kaderorganisaties, die ervan uitgaan dat de socialistische maatschappij ten enenmale niet langs vreedzame weg bereikt kan worden, maar alleen door "een allesomvattende strijd om de macht", die juist georganiseerd moet worden op het stuk van de belangenbehartiging. De SP schrikt daarbij niet terug voor het gebruik van gewelddadigheid of intimidatie om daarmee de "kapitalistische establishment" te provoceren tot reacties, die al op korte termijn tot "revolutionaire situaties" kunnen leiden. Deze duidelijke verschillen in tactiek maken de CPN en de m.l.-groeperingen tot verbitterde vijanden, maar de CPN heeft deze keer - anders dan tijdens de havenstaking in 1970 - de m.l.-elementen trachten te neutraliseren door samen met hen in "gezamenlijke" actiecomité's te gaan optreden.

Toen namelijk reeds in de eerste stakingsdagen de tegenstellingen tussen enerzijds het Rotterdamse actiecomité rond de CPN-ers van der Z en

SC en anderzijds de radicalere actiegroep rond "marxisten-leninisten" als ST. steeds pijnlijker aan het licht kwamen, besloten de rivaliserende groeperingen op 29 augustus terwille van de actie-eenheid hun politieke geschillen voorlopig opzij te zetten en vormden zij een Gezamenlijk Actiecomité van Rotterdamse Havenarbeiders (GARH) op "brede basis" met de CPN-er K als voorzitter en genoemde SC en ST als officiële woordvoerders. Ook bij de Rotterdamse stadssleepdiensten en in de Amsterdamse haven werden dergelijke "brede" actieleidingen gevormd, zodat de eenheid tenminste naar buiten toe gegarandeerd leek. Telkens laaiden evenwel de tegenstellingen weer op, waarbij de "maoïstische" groep duidelijk op verdere escalatie aanstuurde, maar de CPN in het verdere verloop kennelijk uit was op een compromis met de Vervoersbonden. Toen een oplossing van het stakingsconflict alsaar uitbleef zagen de CPN-ers in het GARH zich evenwel gedwongen in hardere acties mee te gaan dan hun eigenlijk lief was, om niet buitenspel te komen staan.

De CPN-leiding bleef intussen wel degelijk uitzien naar een geschikt moment om - net als bij de havenstaking in 1970 - tussen de partijen te gaan inzitten met nieuwe eisen, die m.n. voor de Vervoersbonden in uiterste instantie nog net aanvaardbaar zouden zijn. Als de vakbonden zulke eisen uiteindelijk zouden hebben overgenomen, zou de CPN tenslotte toch nog met de eer zijn gaan strijken en tegelijkertijd haar conflict met de vakbeweging weer enigszins hebben bijgelegd. Aanvankelijk leek men van CPN-zijde niet ontevreden te zijn over de nieuwe eisen, waarmee de Vervoersbonden eind augustus de heropende onderhandelingen over de haven-CAO ingingen. De Waarheid sprak van een "doorbraak", die de mogelijkheid bood "verregaand aan onze eisen tegemoet te komen". Toen echter in de avond van 4 september de resultaten van de CAO-onderhandelingen bekend werden (f 28,50 bruto per week erbij met ingang van 1 juli 1979), werden deze meteen als onvoldoende van de hand gewezen door beide GARH-woordvoerders ST en SC, die de volgende morgen op het Afrikaanderplein dan ook opriepen tot onverminderde voortzetting van de stakingsacties.

De CPN-leiding wilde evenwel daarna met het oog op de groeiende financiële nood van veel stakers een zo spoedig mogelijke oplossing forceren door zich tijdens een spoedoverleg met enkele stakingsleiders op 7 september op te stellen achter de wensen van negen dissidente leden van het Centraal Bedrijfsgroepenbestuur havens (CB) van de Vervoersbonden FNV. Dezen hadden zich namelijk de dag tevoren tegen het bereikte CAO-principe-akkoord uitgesproken met de eis dat de overeengekomen loonsverhoging van f 28,50 bruto per week niet op 1 juli 1979 in werking zou treden, maar op 1 januari 1979. De CPN wilde zo blijkbaar tot overeenstemming met de Vervoersbonden zien te komen via de inmiddels afgetreden

groep CB-leden, waarin zij een zekere entree had. In de daarop volgende dagen noemden CPN-woordvoerders en De Waarheid de eis van de "goede" leden van het CB "een zo langzamerhand door iedereen gewenste oplossing" en zinspeelden zij voortdurend op "scheuren in het ondernemingsfront" en op steeds weer nieuwe "overleg-situaties" en "bemiddelingspogingen". Deze beweringen moesten waarschijnlijk vooral een hart onder de riem steken van de vele stakers, die de moed begonnen te verliezen.

Toen tijdens een bijeenkomst in het Feijenoordstadion op 14 september toch opnieuw "op democratische wijze" tot voortzetting en verharding van de staking werd besloten, bleef SCI voor "overleg" pleiten, terwijl ST openlijk tot gewelddadiger acties opriep. Hierna verscherpte de situatie in de Rotterdamse haven zich snel: posters en "dweilploegen" traden steeds agressiever op en het kwam zelfs tot schermutselingen met de politie. De CPN-ers moesten om hun greep op de staking niet geheel te verliezen wel blijven meedoen in deze hardere acties, maar legden alle verantwoordelijkheid bij het "intimiderende en provocerende" politieoptreden, dat een "inbreuk op het stakingsrecht" en andere democratische grondrechten heette te maken. Intussen steeg het aantal werkwilligen van dag tot dag, vooral na het - volgens het GARH "verraderlijke" - aanbod van de Vervoersbonden FNV op 20 september om hen een eenmalig voorschot van f 550,-- uit te betalen. De Waarheid was toen al begonnen de aftocht te blazen door "de kolossale resultaten" te gaan bezingen, die de havenarbeiders reeds bevochten hadden: zij hadden "de verstarring van de nullijn doorbroken" en "de matigingspolitiek schipbreuk" doen lijden, waardoor "het gehele beeld in de sociale strijd grondig en definitief veranderd" was.

Op 21 september besloot het GARH dan eindelijk de staking te beëindigen en de dag daarop riep het alle stakers op om op maandag 24 september het werk "eensgezind en gelijktijdig" te hervatten, wat overigens slechts gedeeltelijk lukte zolang de havenslepers nog bleven doorstaken. Het besluit werd gemotiveerd met de "behaalde" en "nog te bereiken" stakingsresultaten, die nog eens door De Waarheid als volgt op een rijtje werden gezet:

- er werd een beter CAO-principe akkoord bereikt dan in het voorjaar door de vakbondsleden was weggestemd;
- de FNV verstreekte aan de stakende leden uiteindelijk dan toch een uitkering van f 550,-- uit de vakbondskas;
- er zouden toezeggingen van verscheidene ondernemers liggen om meer te gaan betalen, die nu per bedrijf door verdere actie moesten worden binnengehaald;

- sommige bestuurders van de Vervoersbonden zouden zo geïsoleerd zijn geraakt, dat dit in de komende tijd ongetwijfeld gevolgen zou moeten krijgen;
- de vakbeweging zou vrijwel allerwegen de matigingspolitiek en het gecoördineerd arbeidsvoorwaardenbeleid hebben losgelaten en zich uitgesproken hebben voor meer differentiatie met krachtige looneisen ter bescherming van de koopkracht;
- de matigingspolitiek van de regering, maar ook de alternatieve bezuinigingsplannen van de oppositie zouden definitief zijn doorbroken, zoals met name zou zijn gebleken uit de "massale solidariteit" en sympathie uit alle sectoren van de samenleving.

Wat dit laatste betreft heeft de CPN gedurende de gehele stakingsperiode getracht om ook buiten Rotterdam - desnoods alleen maar symbolische - solidariteitsacties van de grond te krijgen. Inderdaad is het haar gelukt in de Amsterdamse haven een tweetal 24-uursstakingen en enkele prikacties te ontketenen. Ook wisten de door haar gedomineerde Gezamenlijke Actiecomité's in Groningen onder leiding van "adviseur" en CPN-bestuurder M het werk te doen neerleggen in een strokartonfabriek in Oude Pekela, welke actie na 24 uur echter werd opgeschort in afwachting van de resultaten van hernieuwd CAO-overleg op 25 september. Voorts hadden CPN-ers de hand in tal van solidariteitsbetuigingen met de Rotterdamse staking vanuit verschillende vakbondskringen, maar ook vanuit andere maatschappelijke geledingen, waarin de CPN een stevige positie heeft opgebouwd. De partij beschouwde dit als een uitstekende aanloop naar het "Groot Sociaal Forum", dat de door haar geïnspireerde en overheerste Initiatiefgroep "Bestek '81 moet van de baan" op 29 september organiseerde in het Haagse Congresgebouw. Dit maandenlang voorbereide evenement moest immers een "wapenschouw" worden van een "zo breed mogelijke" oppositie vanuit alle maatschappelijke groeperingen, die door Bestek '81 "gedupeerd" heten te zijn. Aan de hand van bijdragen uit al die groeperingen werd tijdens het Haagse Forum een "gezamenlijk progressief alternatief van onderop" tegenover het regeringsbeleid gepresenteerd, waarvoor in feite acties zoals de havenstakingen model staan.

= = =

III. MINDERHEDEN - ACTIVISME - TERRORISME

HET ROOD VERZETSFRONT

In een van zijn bulletins karakteriseert het Rood Verzetsfront (RVF) zichzelf als een niet dogmatische organisatie die zich ten doel stelt begrip te wekken en solidariteit te organiseren voor anti-imperialistische verzetsgroepen^{*)} in met name West Europa.

Het RVF wil dit begrip en deze solidariteit tot stand brengen door middel van publikaties maar ook door demonstraties en gerichte akties.

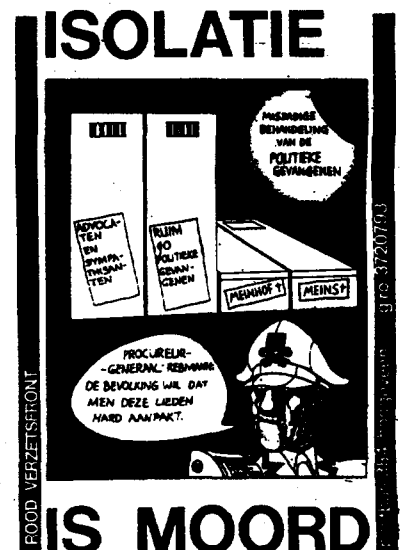
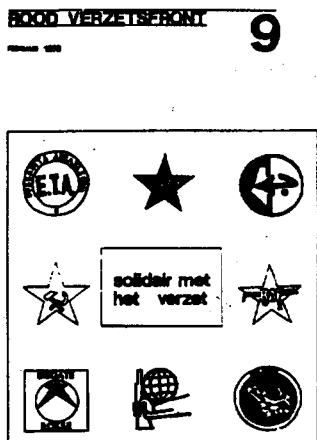
Op het vlak van de publikaties beschikt het RVF over drie mogelijkheden:

1e. Het RVF-bulletin met artikelen en commentaren over de revolutionaire beweging in de ruimste zin.

2e. Het bulletin "Informatie Politieke Gevangenen (IPG)"^{**)}

Hierin worden politieke gevangenen, middels hun brieven aan het woord gelaten en worden politieke verklaringen afgedrukt.

3e. Affiches, die door RVF-activisten door het hele land worden verspreid en geplakt.

*) Met "anti-imperialistische verzetsgroepen" bedoelt het RVF organisaties als de Rote Armee Fraktion, IRA, ETA e.d.

**) Hoewel wordt getracht dit te verdoezelen is het IPG geïnitieerd vanuit het RVF. De copy voor het blad alsmede de drukbenodigdheden komen van het RVF.

Op het vlak van de acties heeft het RVF zich de afgelopen maanden ook niet onbetuigd gelaten hoewel de effecten en resultaten daarvan gering zijn geweest.

Om een en ander te illustreren zullen de zes meest in het oog lopende RVF-acties, vanaf maart '79, nog eens worden opgesomd.

RVF-acties vanaf maart '79

- Op 28 maart poogde een groep RVF-leden het kantoor van Swiss-Air in Amsterdam te bezetten teneinde de detentiesituatie van twee leden van de "Beweging van de 2e Juni" in Zwitserland aan de kaak te stellen. De "bezetters" werden door personeel van Swiss-Air buiten het gebouw gezet. Drie RVF-activisten werden gearresteerd.
- In het kader van acties tegen de Europese verkiezingen trachtte een lid van het RVF op 17 mei het huis van Heerlens burgemeester te bekladden. Hij werd op heterdaad betrapt en aangehouden.
- Op 5 juni trachtten enige RVF'ers de opnamen van de z.g. "Euro-kwis" in de Hilversumse NOS-studio te verstoren. Ook deze actie kreeg hoegenaamd geen publiciteit omdat de actievoerders door NOS-personeel op de stoep van het gebouw werden gedeponereerd.

- Publiciteit voor de detentiesituatie van "politieke" gevangenen in de BRD trachtten drie RVF-leden te krijgen door op 12 juni aan de noodrem te trekken in de internationale trein Amsterdam-Wenen. Ook bij deze actie werden de daders gearresteerd.
- Met hetzelfde doel werd later de rijksweg A 12 nabij de Ned.Duitse grens geblokkeerd. Men slaagde erin ter plaatse enige folders te verspreiden. De pers besteedde echter praktisch geen aandacht aan de zaak. Wel werden elf deelnemers aan de actie gearresteerd.
- Het grootste débâcle voor het RVF vormde de gewapende roofoverval op 29 juni op het stadhuis van Groningen. De overval was bedoeld om blanco paspoorten te bemachtigen. Dit lukte. Niet lang na de overval vielen de daders echter in handen van de politie.

Naar de eventuele bestemming van de blanco paspoorten kan men slechts gissen. Gezien het grote aantal (ruim veertig) is het aannemelijk dat de actie "op bestelling" is uitgevoerd.

Conclusie

Vrijwel alle acties van het Rood Verzetsfront van de laatste maanden zijn mislukt of hebben niet die publiciteit gekregen die men zich gewenst had. Daarentegen waren de offers die het RVF bij deze acties moest brengen, aanzienlijk.

Bij de zes vermelde acties werden + 20 arrestaties verricht, huiszoekingen gedaan en vuurwapens in beslag genomen.

Met name het mislukken van de overval op het stadhuis van Groningen moet een grote desillusie zijn geweest voor het RVF, mede vanwege het feit dat men het voor langere tijd zal moeten stellen zonder de beide gearresteerden, die als steunpilaren van de organisatie betiteld mogen worden.

MOLUKKERS: RECENTE ONTWIKKELINGEN

Politieke ontwikkelingen

Op het politieke front overheerste de opvatting van de Molukse leiding dat geen medewerking moest worden verleend aan de uitvoering van het beleid van de Nederlandse regering. Dit beleid, vooral gericht op de totstandkoming van een Commissie van Advies, in plaats van het huidige Inspraakorgaan Welzijn Molukkers, heeft in de Molukse top veel weerstand ontmoet.

Het standpunt van de Molukse leiding dat nog eens krachtig werd verwoord op het jaarcongres van de Badan Persatuan in Wierden op 18 en 19 augustus 1979, heeft ertoe bijgedragen dat er nieuwe initiatieven werden genomen om in het buitenland begrip te kweken voor de R.M.S.-problematiek.

Tijdens het BP-congres verklaarde ir. MANUSAMA in zijn openingstoespraak onder meer dat de nadruk van de politieke inspanningen ligt op het aanknopen van betrekkingen met landen van de Vierde Wereld. Daarnaast sprak ir. MANUSAMA de verwachting uit dat het Molukse volk in Nederland het 6e lustrum van de RMS op 25 april 1980 op waardige wijze zou vieren. Een lustrumcomité zal zich in de komende maanden bezighouden met de organisatie van deze gebeurtenis.

Hoewel het congres een rustig verloop had en er nauwelijks sprake was van onderlinge verdeeldheid, heeft ir. MANUSAMA wel moeten toegeven aan de wens van het congres om de "kwestie T. ", waarover in eerdere kwartaalverslagen werd gerapporteerd, opnieuw in onderzoek te nemen.

Met overgrote meerderheid koos het congres dominee S. METIARY opnieuw tot voorzitter van de Badan Persatuan.

In de meer radicale sfeer bleef de jongerenorganisatie "GOHEBA" de aandacht trekken.

In de afgelopen periode heeft "GOHEBA" zich vooral beziggehouden met het aanbrengen van verbeteringen in de organisatiestructuur. Daarnaast is "GOHEBA" actief geweest met het geven van voorlichting omtrent de doelstellingen van de organisatie

Vernieling Moluks grafmonument in Assen

Het Molukse grafmonument dat op 11 juni 1979 ter nagedachtenis aan de omgekomen zes treinkapers in Assen werd onthuld, is in de nacht van zaterdag 18 op zondag 19 augustus door onbekenden voor een groot deel vernield.

Vooraf de Molukse samenleving in Bovensmilde heeft nogal emotioneel op de grafschennis gereageerd. In een telegram aan de Nederlandse regering heeft ir. MANUSAMA zijn teleurstelling uitgesproken over het uitblijven van een afkeurende reactie van de Nederlandse regering op deze vernielingen.

= = =